

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

14 май 1975 година*

По дело 74-74

Comptoir national technique agricole (CNTA) S.A., Париж, за което се явява адв. Jean-François Réicaud, адвокат от парижката адвокатска колегия, със съдебен адрес в Люксембург, кантората на адв. J. Wolter, 2, rue Goethe,

ищец,

срещу

Комисията на Европейските общности, за която се явява юридическия Ж съветник, J. H. J. Bourgeois, в качеството на представител със съдебен адрес в Люксембург, кантората на г-н P. Lamoureux, 4, boulevard Royal,

ответник,

с предмет на делото иск за обезщетение на вреди на основание параграф втори от член 215 от Договора за ЕИО,

СЪДЪТ,

в състав: г-н R. Lecourt, председател, г-н J. Mertens de Wilmars и Mackenzie Stuart, председатели на състава, г-н A. M. Donner, г-н R. Monaco, г-н P. Pescatore, г-н H. Kutcher, г-н M. Sørensen (докладчик) и г-н A. O'Keefe, съдии,

генерален адвокат: г-н A. Trabucchi,

секретар: г-н A. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

1. С искова молба, подадена на 1 октомври 1974 г. се иска Европейската икономическа общност да бъде осъдена да плати сума в размер на 955 130, 47 FRF като обезщетение за вреди, претърпени от ищеца в резултат от отмяната, с Регламент № 189/72 на Комисията от 26 януари 1972 г., на валутните компенсационни суми, приложими по отношение на рапичните семена и получените от тях масла.

Допустимост

---

* Език на производството: френски.

2. Комисията, която е ответник възразява, че искът е недопустим, тъй като не съдържа необходимата информация, съгласно член 19 от Статута на Съда и член 38, параграф 1 от Процедурния правилник, относно предмета и основанията на иска.

3. Тя твърди, че доколкото става въпрос за иск за вреди на основание членове 178 и 215 от Договора, а не за плащане, исковата молба има недостатъци, по-специално в това, че не посочва данни за съществуване на вреди, различни от загубите, възникнали с премахването на валутните компенсационни суми.

4. Недостатъците, за които се твърди, не са такива, че да препятстват Комисията ефективно да защитава интересите си или Съдът да упражнява съдебен контрол, като освен това ищецът представя необходимата информация в хода на производството.

5. В отговора си ищецът излага своите първоначални доводи, като иска от Съда с определение в хода на производството да задължи Общността да възстанови претърпените загуби, за които се твърди, и да не се произнася относно точния обхват на загуби и размера на обезщетението преди заключението на вещото лице.

6. Поради това искът е допустим.

Същество на спора

7. Ищецът твърди, че отмяната на компенсационните суми, приложими по отношение на рапичните семена с Регламент № 189/72 му е причинила загуба, на първо място във връзка с определени количества семена, за които предварително е определена помощ в съответствие с разпоредбите на Регламент № 136/66 на Съвета от 22 септември 1966 г. за установяване на обща организация на пазара на масла и мазнини, и на второ място във връзка с други количества, предназначени за износ в трета страна, за които предварително е определено възстановяване на суми съгласно същия регламент.

8. Въведената с Регламент № 974/71 на Съвета от 12 май 1971 г. система за обезщетяване предоставя, съгласно действията към момента на спорните обстоятелства редакция, право на държава-членка, която допуска обменният курс на своята валута да варира с марж, по-голям от разрешения според международните правила, да облага вноса и да изплаща при износа компенсационни суми за определени селскостопански продукти, доколкото прилагането на съответния обменен курс би довело до смущения на търговията на въпросните продукти.

9. След като получи становището на управителните комитети Комисията е длъжна да установи наличието на такава ситуация.

10. Системата на компенсационни суми, която първоначално не е приложена спрямо продукти от отрасъла на маслата и мазнините, обхваща рапичните семена и получените от тях масла с Регламент № 1471/71 на Комисията от 9 юли 1971 г., който се отнася се до реколтата, чиято продажба трябва да започне в началото на търговската 1971/1972 година.

11. В резултат от промяната на обменните курсове във връзка с долара през декември 1971 г., системата за обезщетяване, приложима преди това във Федерална република Германия, Белгия, Люксембург и Нидерландия, обхваща другите държави-членки, включително Франция.
12. Сумите в сила от 3 януари 1972 г., включително приложимите във Франция суми за рапични семена, са предвидени с Регламент № 17/72 на Комисията от 31 декември 1971 г.
13. Нови компенсационни суми, съобразени с обменните курсове между 13 и 19 януари, са определени с Регламент № 144/72 на Комисията от 21 януари 1972 г., влязъл в сила на 24 януари 1972 г.
14. На последно място, с Регламент № 189/72 от 26 януари, публикуван в *Официален вестник* на 28 януари и влязъл в сила на 1 февруари 1972 г., Комисията е премахнала компенсационните суми, приложими по отношение на рапичните семена и получените от тях масла, тъй като с оглед пазарната ситуация е отпаднала необходимостта от прилагане на тези суми за избягване на смущенията в търговията с тези продукти.
15. Предварителното определяне на помощи и възстановяване на суми при износа, на което ищецът се позовава в подкрепа на искането си за обезщетение, му е предоставено между 6 и 21 януари 1972 г., тоест в периода, в който компенсационните суми за рапични семена са приложими във Франция.
16. Доколкото спорната мярка има законодателен характер и е взета в областта на икономическата политика, Общността не може да носи отговорност за вреди, причинени на хора в резултат на тази мярка съгласно разпоредбите на член 215, параграф втори от Договора, освен в случаите на очевидно нарушение на правна норма от по-висока степен за закрила на лицата.
17. В тази връзка ищецът счита на първо място, че, чрез премахване на компенсационните суми с Регламент № 189/72, Комисията е нарушила Основен регламент № 974/71 на Съвета.
18. Този регламент него, макар да възлага на Комисията право да преценява дали са изпълнени условията за прилагане на компенсационни суми, този регламент не ѝ позволява да взема решение за отмяна на вече предвидени компенсационни суми и във всички случаи изисква решението на Комисията да се основава единствено на оценка на валутните фактори, а не на икономическите фактори както в настоящия случай.
19. От последното изречение на член 1, параграф 2 от Регламент № 974/71 следва, че правото на държавите-членки да изплащат обезщетения може да се упражни когато въпросните валутни мерки биха довели до смущения на търговията със селскостопански продукти.
20. Доколкото прилагането на компенсационни суми е мярка с изключителен характер, тази разпоредба трябва да се тълкува като предвиждаща условие не само за въвеждането, но и за поддържането на компенсационни суми за конкретен продукт.

21. Комисията има широки пълномощия да решава дали съответните валутни мерки могат да доведат до смущения на търговията с въпросния продукт.
22. За да оцени риска от такива смущения, Комисията има право да вземе предвид пазарните условия, както и валутните фактори.
23. Не бе установено, че Комисията е превишила така определените Ж правомощия, като е приела в края на януари 1972 г., че положението на пазара на рапични семена не изисква повече прилагане на компенсационни суми за тези продукти.
24. Ищецът твърди освен това, че отмяната на валутните суми с Регламент № 189/72 е несъвместима с член 7 от Регламент № 974/71, съгласно който предвиденото в регламента разрешение може да не се използва частично или временно.
25. Съгласно член 1, параграф 1 от Регламент № 974/71 всяка държава-членка, която приема определени валутни мерки “е упълномощена” да прилага компенсационни суми.
26. Член 7, съдържащ понятието “упълномощаване”, се отнася единствено до държавите-членки и не засяга правомощията на Комисията.
27. Поради това Регламент № 189/72 не може да се счита за незаконосъобразен в светлината на разпоредбите на Регламент № 974/71.
28. На второ място, ищецът счита, че отмяната на компенсационните суми от 1 февруари 1972 г. нарушава принципа за правна сигурност, тъй като от една страна има обратно действие, а от друга пренебрегва легитимните очаквания на заинтересованите лица, че компенсационните суми ще се прилагат за текущи сделки.
29. На първо място, във връзка с обратното действие, трябва да се напомни, че компенсационните суми се налагат върху вноса и се изплащат при износа на съответните стоки и не е възможно предварително определяне на техния размер.
30. Следователно конкретното право да се получи компенсационна сума при износа възниква единствено при извършване на сделка за износ и от момента на нейното осъществяване.
31. Регламент № 189/72 от 26 януари 1972 г., публикуван в *Официален вестник* на 28 януари и влязъл в сила на 1 февруари 1972 г., се прилага единствено по отношение на износа и вноса, осъществен след тази дата, докато спрямо извършения внос и износ преди тази дата продължават да се прилагат предходните правила.
32. Следователно регламентът няма обратно действие в същинския смисъл на това понятие.
33. В допълнение, ищецът твърди, че отмяната на компенсационните суми, влязла незабавно в сила, е унищожила неговото очакване за запазването им, когато е поискал предварително определяне на помощ и възстановяване на суми при износа, задължавайки се окончателно по този начин пред компетентните

органи да извърши търговски сделки без да може да се откаже от тях, освен под страх от загуба на внесеня депозит.

34. В тази връзка е целесъобразно да се разгледа отделно положението, свързано с предварителното определяне на помощ, от една страна, и възстановяване на суми при износа, от друга.

35. По отношение на количествата семена, за които предварително е била определена помощ и които поради това не са били предназначени за износ, ищецът не е могъл директно да ползва каквато и да била компенсационна сума.

36. При все че е вярно, че системата на компенсационни суми е предназначена най-вече да защитава от смущения равнището на цените във въпросните държави-членки, които може да са резултат от парична нестабилност, независимо от това в настоящия случай е всепризнато, че отмяната на компенсационни суми в отрасъла за производство и продажба на масла и мазнини, считано от 1 февруари 1972 , не се е отразило съществено върху цената на рапичните семена на френския пазар.

37. Трябва да се заключи, че Регламент № 189/72 не е причинил никакви загуби на ищеца във връзка с количествата семена, които не са били предназначени за износ.

38. На второ място, във връзка с предназначените за износ количества, за които ищецът е получил предварително определяне на сумите за възстановяване, трябва да се отбележи, че целта на системата на компенсационни суми, видно от правилата на Общността, е по-скоро да преодолява създадените от паричната нестабилност трудности за правилното функциониране на общата организация на пазара, отколкото да защитава личните интереси на търговците.

39. Условието, уреждащи прилагането и премахването на системата за обезщетяване в конкретен отрасъл, не отчитат индивидуалното положение на търговците и не им гарантират продължаващо приложение на системата.

40. Следователно системата за обезщетяване не може да се възприема като гаранция за търговците срещу рисковете от промяна на валутните курсове.

41. Въпреки това прилагането на компенсационни суми на практика избягва валутния риск, така че даден търговец, дори ако е предпазлив, може да пропусне да се защити от тази опасност.

42. При тези обстоятелства, търговците могат легитимно да очакват, че във връзка със сделки, неотменимо предприети от тях, поради получаване на лицензии за износ срещу депозит, определящи предварително сумата за възстановяване, не са възможни непредвидими промени, които биха им причинили неизбежни загуби, излагайки ги повторно на валутния риск.

43. Следователно Общността носи отговорност когато, при липсата на първостепенно съображение от обществен интерес, Комисията е премахнала, с незабавно действие и без предупреждение, прилагането на компенсационни суми в даден отрасъл, без да приеме преходни мерки, които най-малко биха позволили на търговците да предотвратят евентуалните загуби от изпълнението на договори за износ, чието съществуване и неотменимост са установени чрез

предварителното определяне на суми за възстановяване, или да получат обезщетение за тези загуби.

44. При липсата на първостепенно съображение от обществен интерес, пропускът на Комисията да включи в Регламент № 189/72 преходни мерки за защита на законното доверие на търговците в правилата на Общността представлява нарушение на правна норма от по-висока степен и ангажира отговорността на Общността.

45. По отношение на размера на подлежащите на обезщетяване загуби, е необходимо да се вземе предвид обстоятелството, че поддържането на компенсационни суми по никакъв начин не е било гарантирано на ищеца, и че поради това той не би могъл законно да очаква при всички обстоятелства печалбата, която би получил от договора съгласно системата на компенсационни суми.

46. Единствената закрила, която може да претендира на базата на законното си очакване, е тази, че не е претърпял загуби поради отмяната на тези суми.

47. С оглед невъзможността на настоящия етап от производството да се определи дължимото на ищеца обезщетение, е необходимо с решение да се осъди Общността да обезщети ищеца за претърпените от него загуби в резултат от отмяната на компенсационните суми при извършването на сделки за износ, за които сумите за възстановяване са били определени със сертификатите от 6 януари 1972 г., като предоставя на страните да определят размера на обезщетението със споразумение или на Съда при липса на такова споразумение.

По изложените съображения, Съдът, реши:

1) Осъжда Комисията на Европейските общности да обезщети Comptoir national technique agricole, претърпени в резултат от Регламент № 189/72 от 26 януари 1972 г., при изпълнението на износни сделки, за които сумите за възстановяване са били определени със сертификатите от 6 януари 1972 г.

2) Разпорежда на страните да представят пред Съда в срок от шест месеца от датата на настоящото решение данни за размера на обезщетението съгласно споразумение между страните.

3) При липса на такова споразумение, разпорежда на страните да представят пред Съда в същия срок становища с подробни данни за размера.

4) Не се произнася относно съдебните разноски.

Подписи

Произнесено на открито съдебно заседание в Люксембург на 14 май 1975 година.

Подписи